

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE en HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE en TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering over de subsidiëring van lokale besturen voor het afval- en materialenbeheer en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2004 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van lokale besturen of ermee gelijkgestelde rechtspersonen worden uitgevoerd
  - Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse overheid verleent via de OVAM aan lokale besturen subsidies voor investeringen en projecten die de doelstellingen van het afval- en materialenbeleid en het asbestafbouwbeleid ondersteunen. Dit besluit formuleert de algemene principes, voorwaarden, procedures en sancties met betrekking tot de toekenning van subsidies aan lokale besturen. Het vervangt en actualiseert het huidige besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2004.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Het Vlaamse regeerakkoord stelt de ambitie om tegen 2030 de recyclage van afval te verhogen tot 77,5 %. Recycleerbaar afval moet nog beter selectief ingezameld worden. Het regeerakkoord vermeldt dat tegen 2030 minstens 50 % van de recycleerbare fracties van het huishoudelijk afval bijkomend gerecycleerd moet worden. In de visienota van 5 november 2021 betreffende de bijkomende maatregelen inzake klimaat werd deze doelstelling verhoogd naar 75%. Op die manier hoopt de Vlaamse Regering 220 000 ton afval minder te verbranden. Vlaanderen zal daarbij inzetten op de inzameling van organisch-biologisch afval dat zo hoogwaardig mogelijk wordt verwerkt. Daartoe zal Vlaanderen investeren in de realisatie van voorvergistingsinstallaties bij gft-compostering.

Daarnaast stelt ook het Vlaams Energie- en Klimaatplan de doelstelling voor het huishoudelijk afval. Deze doelstelling is zeer scherp, tegen 2030 zou er nog slechts 100 kg restafval per

inwoner geproduceerd mogen worden. Deze doelstelling vertalen naar het volgend uitvoeringsplan zal geen evidentie zijn omdat het laaghangend fruit reeds geplukt is. Extra inzetten op het verlagen van het restafval vergt meer ingrijpende beleidsmaatregelen, ook bij de lokale besturen. De ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid via subsidies zal noodzakelijk zijn om deze doelstelling enigszins binnen bereik te brengen.

Ook de strijd tegen zwerfvuil wordt opgevoerd. Tegen 2022 zou de hoeveelheid zwerfvuil met 20 % moeten dalen. Deze doelstelling ligt momenteel niet binnen bereik. Extra handhaving op zwerfvuil moet ervoor zorgen dat er alsnog stappen vooruit worden gezet.

Het Vlaams regeerakkoord zet eveneens sterk in op het asbestafbouwbeleid en bevestigt de verdere uitvoering van het 'Actieplan Asbestafbouw' met extra middelen. Op 20 juli 2018 keurde de Vlaamse Regering het 'Actieplan asbestafbouw' goed (VR 2018 2007 DOC.0960/1TER) met het oog op een asbestveilig Vlaanderen tegen 2040. Ook de weg hier naartoe verloopt liefst zo asbestveilig mogelijk, wat de OVAM aanstuurt via communicatie, via sectorale afstemming en via het voorziene doelgroepgerichte aanmoedigingsbeleid zoals deze lokale asbestprojecten. Dit afbouwbeleid is een vrij jong beleid dat zich momenteel in een opschalingsfase bevindt. Alle Vlaamse gemeenten engageerden zich beleidsmatig wel al van bij de start tot een lokale doorvertaling van het asbestafbouwbeleid via de ondertekening van de Asbestovereenkomst in 2018. Operationalisering op het terrein verliep de afgelopen jaren onder de vorm van vele succesvolle lokale asbestprojecten. Lokale besturen toonden hiermee aan dat zij een bijzonder geschikte, nabije en laagdrempelige partner zijn voor het brede publiek. De projecten zorgen er bijvoorbeeld bij de inzameling aan huis voor dat de burger nog maar een klein aandeel van de reële kost voor ophaling van asbest hoeft te financieren en dat hij zich op een asbestveilige manier van het asbestafval kan ontdoen. Lokale besturen kunnen ook voor het eigen patrimonium en dat van lokale jeugdverenigingen aanhaken bij deze projecten. Uit gerapporteerde cijfers blijkt bovendien dat deze projecten zorgen voor een meerinzameling ten aanzien van wat vroeger enkel op het recyclagepark werd ingezameld.

De asbestprojecten maken monitoring en benchmarking tussen gemeenten verder mogelijk om zo de effectiviteit van de ingezette overheidssubsidies maximaal te kunnen afmeten ten aanzien van strategische en operationele asbestafbouwdoelstellingen binnen het Actieplan Asbestafbouw (2018). Het asbestattest zal gebouweigenaren aanzetten tot het asbestveilig maken van hun woning en hen toeleiden naar ondersteunings- en ontzorgingsmogelijkheden zoals de lokale asbestprojecten.

Het voorliggende wetgevingsvoorstel bevat de vervanging van het BVR van 23 januari 2004, laatst gewijzigd op 12 mei 2017, betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest op initiatief van lokale besturen of ermee gelijkgestelde personen worden uitgevoerd door een nieuw BVR met als titel "BVR betreffende de subsidiëring van lokale besturen voor het afval- en materialenbeheer".

Het huidige besluit dateert van 2004. Het is verouderd, werd meerdere keren gewijzigd en is niet meer voldoende aangepast aan de vereisten van moderne wetgeving. Die moet eenduidig zijn en transparant voor de rechtssubjecten die ze willen toepassen. Ze moet rechtszekerheid verschaffen wat de procedures, voorwaarden en sancties betreft en beantwoorden aan de procedurele vereisten van de recentelijk ingevoerde Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

In het 3de kwartaal van 2020 heeft de OVAM een evaluatie uitgevoerd van:

- het bestaande besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2004 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van lokale besturen of ermee gelijkgestelde rechtspersonen dat in werking is getreden op 1 januari 2003;

- het ministerieel besluit houdende vaststelling van de nadere regels voor de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van lokale besturen en ermee gelijkgestelde rechtspersonen worden uitgevoerd van 12 oktober 2017.

Hierbij werd een grondige analyse uitgevoerd van de gegevens waarover de OVAM zelf beschikt, aangevuld met de gegevens, aangeleverd door de Vlaamse afvalintercommunales.

Uit de resultaten van het evaluatieonderzoek is gebleken dat het besluit van 23 januari 2004 inhoudelijk gewijzigd moest worden. Deze inhoudelijke wijzigingen zijn noodzakelijk om de doelstellingen voor het lokaal afval- en materialenbeleid en het asbestafbouwbeleid zo doeltreffend mogelijk te kunnen realiseren. Bovendien kwam uit de evaluatie naar voor dat de te doorlopen procedure te lang en te zwaar is en dat een vereenvoudiging van deze procedure aan de orde is.

Van de noodzakelijke aanpassing van dit subsidiereglement wordt gebruik gemaakt om het tegelijkertijd aan te passen aan de huidige wetgevingsregels. Onder het materieel toepassingsgebied werden de materies die in aanmerking komen voor subsidiëring herschreven, aangevuld en werd een correcte verwijzing naar bovenliggende wetgeving toegevoegd.

Het huidige besluit helemaal omgooien wat structuur betreft, komt de leesbaarheid niet ten goede. Het besluit dateert van 2004 en heeft in de loop der jaren reeds 3 wijzigingsrondes achter de rug. Een volledig nieuw besluit lijkt bijgevolg aan de orde.

In het BVR worden de algemene bepalingen en de procedures opgenomen betreffende het aanvragen en toekennen van subsidies voor het afval- en materialenbeheer van lokale besturen. Bovendien worden in dit besluit de kapstukken voorzien voor de te subsidiëren items. In een ministerieel besluit worden de verdere bepalingen van de verschillende subsidieerbare items uitgewerkt.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het besluit werd voorgelegd voor wetgevingstechnisch en taalkundig advies.

Het besluit werd voorgelegd aan de Inspectie van Financiën en die heeft op 3 juni 2021 gunstig advies gegeven. Het advies vindt u als bijlage bij deze nota.

Het begrotingsakkoord werd bekomen op 11 februari 2022 en vindt u als bijlage.

Het ontwerp van besluit werd op 18 maart 2022 voor de eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

De Mineraad en de SERV hebben op 25 april 2022 een gezamenlijk advies afgeleverd.

2. INHOUD

De Vlaamse overheid verleent via de OVAM aan lokale besturen subsidies voor investeringen en projecten die de doelstellingen van het afval- en materialenbeleid en het asbestafbouwbeleid ondersteunen. Met dit nieuwe besluit betreffende de subsidiëring van lokale besturen wil de Vlaamse overheid de realisatie van deze doelstellingen versterken en ondersteunen op het terrein. Het nieuwe besluit zal de volgende optimalisaties mogelijk maken:

- ten opzichte van het huidige besluit biedt dit besluit een verduidelijking van de procedure tot het verkrijgen van subsidies
- een administratieve vereenvoudiging
- een kortere doorlooptijd van subsidiedossiers en een efficiëntere aanwending van de beschikbare kredieten.

Bij voortschrijdend inzicht werden ten aanzien van de eerste principiële goedkeuring nog enkele juridisch-technische wijzigingen doorgevoerd met het oog op verdere kwaliteitsverhoging van het besluit. Inzake de weerhouden kosten werd volgende optimalisatie nog doorgevoerd:

Artikel 7

In dit artikel wordt gespecificeerd dat de kosten die in aanmerking komen voor subsidies, de kosten exclusief de belasting over de toegevoegde waarde betreffen. Dit is een bepaling die algemeen geldt voor alle dossiers, het opnemen ervan in het BVR ter verduidelijking is noodzakelijk.

Artikel 8

Naast de bepaling dat de minister een maximumbedrag kan vaststellen per eenheid of per opdracht, werd toegevoegd dat ook een minimumbedrag of een minimale hoeveelheid kan vastgesteld worden door de minister.

Dossiers met een zeer beperkt subsidiebedrag, de welke niet opwegen tegen de administratieve last, worden op die manier uitgesloten.

Artikel 9

Voor bepaalde subsidieerbare items kan het administratieve proces efficiëntiewinsten vinden door te werken met marktconforme forfaitaire bedragen in plaats van een werkwijze met kosten. In de eindrapportage zullen deze forfaitaire bedragen vanzelfsprekend net zoals de kosten gestaafd en aangetoond moeten worden.

Artikel 10

In de eerste paragraaf werd toegevoegd dat eerder ontvangen subsidies voor een opdracht waarvoor de afschrijvingstermijn nog niet verstreken is in mindering worden gebracht bij het subsidiebedrag. Deze bepaling is algemeen van toepassing voor alle subsidiedossiers betreffende opdrachten en moet dus opgenomen worden in het BVR en niet in het ministerieel besluit zoals oorspronkelijk voorzien.

3. ADVIES VAN MINA EN SERV

De Minaraad en de SERV vinden het nieuwe besluit een positieve stap vermits de procedures verbeterd en vereenvoudigd worden.

Ook dat het materieel toepassingsgebied prioritair wordt ingezet op de realisatie van de doelstellingen van de uitvoeringsplannen onderkennen de Raden als een positief element.

De Raden staan volledig achter de meer ambitieuze doelstellingen die de Vlaamse Overheid zichzelf opgelegd heeft i.v.m. afval- en materialenbeheer: een wezenlijke verhoging van de recyclagegraad, een sterk verminderde hoeveelheid restafval per inwoner, de opvoering van de “strijd tegen zwerfvuil” en doorvoering van het recent ingestelde asbestafbouwbeleid.

De Raden vragen dat de aanpak hiervan met kracht wordt ondersteund.

4. VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van wijzigingsbesluit zal na een tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse regering voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit over de subsidiëring van lokale besturen voor het afval- en materialenbeheer en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2004 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van lokale besturen of ermee gelijkgestelde rechtspersonen worden uitgevoerd;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

6 BIJLAGEN

- advies Minaraad en SERV.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR